

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 1231/2024
17.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бојане Пауновић, председника већа, Дијане Јанковић, Милене Рашић, Александра Степановића и Миролуба Томића, чланова већа, са саветником Машом Денић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 3. у вези става 1. Кривичног законика и др., одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Мирослава Ђорђевића, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Зрењанину К 192/20 од 04.01.2024. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 344/24 од 11.06.2024. године, у седници већа одржаној дана 17.10.2024.године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Мирослава Ђорђевића, поднет против правноснажних пресуда Основног суда у Зрењанину К 192/20 од 04.01.2024. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 344/24 од 11.06.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зрењанину К 192/20 од 04.01.2024. године окривљени АА оглашен је кривим због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 3. у вези става 1.КЗ, за које му је утврђена казна затвора у трајању од једне године, због кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1.КЗ, за које му је утврђена казна затвора у трајању од осам месеци и због кривичног дела неовлашћена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из члана 348. став 1. КЗ, за које му је утврђена казна затвора у трајању од шест месеци и новчана казна у износу од 20.000,00 динара, па га је суд осудио на јединствену казну затвора у трајању од две године, у коју му је урачунато време проведено у притвору од 31.10.2019. до 15.01.2020. године и новчану казну у износу од 20.000,00 динара, коју је дужан да плати у року од 30 дана од правноснажности пресуде. Уколико окривљени не плати новчану казну у остављеном року, иста ће бити замењена казном затвора тако што ће суд за сваких започетих 1.000,00 динара новчане казне одредити један дан казне затвора, с тим да казна затвора не може бити дужа од шест месеци.

Истом пресудом окривљеном је, на основу члана 78. КЗ у вези члана 89а КЗ, изречена мера безбедности забрана даљег узнемиравања малолетног оштећеног ББ и оштећене ВВ у трајању од две године од правноснажности пресуде, а коју меру суд може укинути пре истека времена за коју је одређена, уколико престану разлози због којих је одређена.

Окривљени је обавезан на плаћање трошкова кривичног поступка у износу од 28.841,00 динара ОЈТ у Зрењанину, као и износ од 383.821,79 динара Основном суду у Зрењанину, на име трошкова кривичног поступка и 5.000,00 динара, на име судског паушала, у року од 60 дана по правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења, као и трошкове пуномоћника оштећене ВВ и мал. оштећеног ББ, о чијој висини ће суд одлучити посебним решењем, док су на основу члана 258. став 4.ЗКП, оштећена ВВ и мал.оштећени ББ упућени да имовинскоправни захтев остваре у парници.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 344/24 од 11.06.2024. године одбијене су као неосноване жалбе јавног тужиоца ОЈТ у Зрењанину и браниоца окривљеног АА, а првостепена пресуда је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА, адвокат Мирослав Ђорђевић, због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1), 2) и 3) ЗКП, битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и повреде закона из члана 441. став 4. ЗКП, са предлогом да Врховни суд донесе пресуду којом ће утврдити да је захтев основан, преиначи побијане пресуде и окривљеног ослободи од оптужбе за наведена кривична дела и одреди да сви трошкови кривичног поступка падају на терет буџета или да укине побијане пресуде и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање или да усвоји захтев и преиначи побијане пресуде у делу одлуке о трошковима кривичног поступка тако што ће окривљеног ослободити обавезе накнаде трошкова поступка у целини или у делу који се односи на трошкове на име психијатријског вештачења и вештачења телесних повреда насталих код оштећене.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховном јавном тужиоцу, у складу са одредбом члана 488. став 1. ЗКП, па је у седници већа коју је одржао без обавештења Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство, у смислу члана 488. став 2. ЗКП, није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет те је након оцене навода захтева, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован.

Бранилац окривљеног истиче повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП наводима да из изреке пресуде не произлазе сви субјективни и објективни елементи кривичних дела из члана 194. став 3. у вези става 1. КЗ и члана 194. став 1. КЗ. У вези наведеног истиче да између предузете радње и наступеле последице мора постојати узрочно последична веза, те да у конкретном случају нису описане и

конкретизоване радње извршења кривичних дела у односу на два различита пасивна субјекта, мал. оштећеног ББ, пасторка окривљеног и оштећене ВВ, супруге окривљеног, а није описана ни последица сваког од два кривична дела за која је окривљени оглашен кривим.

По оцени овога суда у изреци правноснажне пресуде су јасно описани сви објективни и субјективни елементи кривичних дела из члана 194. став 3. у вези става 1. КЗ и члана 194. став 1. КЗ и то појединачно описане радње у односу на оба оштећена лица.

Наиме, у изреци је субјективни елементи јасно описан наводима да је окривљени поступао у стању када је био способан да схвати значај свог дела и да управља својим поступцима, свестан свог дела, хтео његово извршење и знао да је његово дело забрањено. Предузете радње извршења током 2019.године су наведене у односу на оба оштећена наводима да је претњом да ће напасти на живот и тела и дрским и безобзирним понашањем угрожавао спокојство и телесни интегритет и душевно стање члана своје породице. Даље се у изреци јасно конкретизују радње па је тако за супругу ВВ наведено између осталог да је претио да ће је истући, шакама стиснуо за врат, ударао по глави, шутирао, претио да ће је убити пиштољем, главом оштећене ударао у зидне плочице, задавао ударце стиснутим шакама, ишчупао прамене косе. У односу на пасторка ББ је описано да му је задавао ударце шаком у пределу главе, тела, бранио му више пута да оде до тоалета, па када би малолетни оштећени обавио нужду у панталонама хватао га за врат и подизао изнад земље, као и да оштећенима претио да ће их погазити као говна и убити пиштољем, а супрузи претио да ће заклати њене родитеље, упалити кућу. По ставу Врховног суда, све наведене радње представљају радње које су подобне да угрозе спокојство, телесни интегритет и душевно стање оштећених, односно да угрозе сигурност другог лица.

Изнети наводи, везани за непостојање обележја кривичних дела за које је окривљени оглашен кривим из члана 439. тачка 1) ЗКП, истицани су у жалби на првостепену пресуду и били су предмет разматрања Апелационог суда у Новом Саду, који је у овом кривичном поступку поступао у другом степену по жалби изјављеној против првостепене пресуде Основног суда у Зрењанину К 192/20 од 04.01.2024. године. Апелациони суд у Новом Саду као другостепени је ове наводе оценио неоснованим и о томе на страни 10, први и трећи став другостепене пресуде Кж1 344/24 од 11.06.2024. године изнео разлоге које Врховни суд прихвата као правилне и, у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП на те разлоге упућује. У изреци пресуде су и по ставу овог суда описане како све радње окривљеног и начин извршења, а које су несумњиво довеле до последица наведених у изреци.

Бранилац окривљеног, у поднетом захтеву за заштиту законитости указује и на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, наводима да су код кривичних дела из члана 194. КЗ заштитни објект породица и породични односи, те да описана два кривична дела представљају целину и природно јединство радње предузете у оквиру исте породице, у заједничком домаћинству, на истом месту, у исто време, користећи исте прилике, па је окривљени по ставу браниоца могао бити оглашен кривим само за

једно, а никако за два кривична дела насиље у породици из члана 194. став 3. у вези става 1. КЗ и члана 194. став 1. КЗ.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног се, по оцени Врховног суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Основни облик кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. Кривичног законика чини ко применом насиља, претњом да ће напасти на живот или тело, дрским или безобзирним понашањем угрожава спокојство, телесни интегритет или душевно стање члана своје породице. Тежи облик кривичног дела из става 3. члана 194. КЗ постоји ако је услед дела из става 1. и 2. овог члана наступила тешка телесна повреда или тешко нарушавање здравља или су учињена према малолетном лицу.

Имајући у виду цитирани законски опис бића кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 3. у вези става 1. КЗ, то, по налажењу Врховног суда, из чињеничног описа кривичних дела у изреци правноснажне пресуде јасно и недвосмислено произилази да се у описаним радњама окривљеног АА стичу сва битна законска субјективна и објективна обележја кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 3. у вези става 1. КЗ, извршено на штету мал. оштећеног ББ и кривичног дела из члана 194 став 1. КЗ, извршено на штету оштећене ВВ, а за која кривична дела је окривљени оптужен и правноснажно оглашен кривим, па су стога супротни наводи браниоца окривљеног којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП оцењени као неосновани.

Стоји чињеница да се ради о трајном кривичном делу, имајући у виду да је последица кривичног дела насиље у породици из члана 194. КЗ опредељена трајним глаголским обликом као угрожавање спокојства, телесног интегритета или душевног стања члана своје породице, међутим по налажењу овога суда, кривично дело насиље у породици из члана 194. КЗ постоји и онда када је радња извршења предузета само једном, дакле довољна је и једна радња извршења која је објективно подобна да доведе до угрожавања спокојства, телесног интегритета или душевног стања пасивног субјекта - оштећеног, односно до наступања забрањене последице, при чему у конкретном случају, а супротно наводима браниоца окривљеног, постоји континуитет насиља окривљеног АА према члановима своје породице, с обзиром да из изреке пресуде произилази да је окривљени више пута током 2019. године предузимао радње извршења кривичног дела насиље у породици из члана 194. КЗ и то према супрузи, мајци малолетног оштећеног ББ, а којим догађајима је присуствовао и малолетни оштећени.

Поред тога, кривично дело насиље у породици из члана 194. КЗ представља кривично дело које је управљено према личности, те имајући при томе у виду да из чињеничног описа кривичног дела утврђеног у изреци правноснажне пресуде произилази да је у конкретном случају окривљени у више временски одвојених догађаја током 2019. године, предузео одвојене радње извршења кривичног дела насиље у породици из члана 194. став 1. КЗ и члана 194. став 3. у вези става 1. КЗ према два различита пасивна субјекта и то према својој супрузи ошт. ВВ и према пасторку мал. ошт. ББ, чији начин предузимања не указује на природно јединство дела,

то се у конкретном случају, по оцени овога суда, не може радити о једном кривичном делу насиље у породици из члана 194. став 3. у вези става 1. КЗ, како то неосновано у поднетом захтеву истиче бранилац окривљеног, већ о два кривична дела насиље у породици из члана 194. став 3. у вези става 1. КЗ и члана 194. став 1. КЗ, а како је суд правилно правно квалификовао радње окривљеног.

Поред тога, бранилац окривљеног у поднетом захтеву за заштиту законитости указује да је побијаним пресудама учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, јер се пресуде заснивају на доказу на коме се не могу заснивати и то записнику о претресању стана и других просторија од 05.11.2019. године, Дирекција полиције ППУ Зрењанин. С тим у вези бранилац наводи да је претрес извршен док се окривљени налазио у притвору, те да није присуствовао претресању, чиме су повређена права окривљеног у смислу члана 156. став 4. ЗКП. Такође и потврда о привремено одузетим предметима од 05.11.2019. године и записник о вештачењу Националног центра за криминалистичку форензику НС од 28.11.2019. године нису законити докази и на њима се не може заснивати судска одлука јер су проистекли из незаконитог претресања стана и других просторија окривљеног, а у складу са теоријом о плодовима отровног дрвета.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости Врховни суд је оценио неоснованим, из следећих разлога:

Из списка предмета произлази да је судија за претходни поступак Основног суда у Зрењанину дана 04.11.2019. године на основу члана 155. став 1. ЗКП, а поводом захтева јавног тужиоца ОЈТ у Зрењанину, донео наредбу Кппр 943/19 да се изврши претресање куће - стана и свих просторија окривљеног АА, у ..., у ул. ..., а ради проналажења предмета и трагова који потичу од кривичног дела које се гони по службеној дужности.

Из записника о претресању стана и других просторија ППУ Зрењанин, ПИ Зрењанин од 05.11.2019. године произлази да је претресање куће окривљеног предузето на основу наведене наредбе судије за претходни поступак (Кппр 943/19 од 04.11.2019. године), да је наредба у смислу члана 156. став 1. и 4. ЗКП пре почетка претресања куће предата ГГ, као држаоцу стана, уз позив да добровољно преда предмете који се траже и уз поуку да има право да узме адвоката, те да су претресању куће окривљеног присуствовали пунолетни грађани у својству сведока и то ДД и ЂЂ, који су поучени о њиховој улози приликом вршења претресања. Из истог записника произлази да су током претресања у кући окривљеног пронађени, те привремено одузети предмети наведени у потврди о привремено одузетим предметима, која је саставни део тог записника, као и да је бака окривљеног, као држалац стана, односно куће, наведени записник потписала без икаквих примедби. Исти записник су потписали и сведоци ДД и ЂЂ, као и овлашћено службено лице које је вршило претрес.

С обзиром на наведено, Врховни суд налази да је записник о претресању стана и других просторија од 05.11.2019. године сачињен у свему у складу са одредбама члана 155 – 157. ЗКП и да представља законит доказ и по начину прибављања и по својој садржини и на на истом се може заснивати пресуда. Такође, потврда о привремено

одузетим предметима од 05.11.2019. године, која је проистекла из радње претресања стана – куће окривљеног и записник о вештачењу Националног центра за крим.форензику НС од 28.11.2019. године су законити докази и по начину прибављања и по садржини и на истима се може заснивати судска одлука.

Стога се неоснованим оцењују наводи захтева браниоца окривљеног којима се указује да је извођењем ових доказа и заснивањем правноснажне пресуде на њима, суд учинио битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП.

Бранилац у захтеву за заштиту законистости указује да је нижестепеним пресудама учињена повреда закона из члана 441. став 4. ЗКП, на тај начин што је суд приликом одлучивања о трошковима кривичног поступка пропустио да примени одредбу члана 262. став 1. ЗКП, сходно којој суд у пресуди одлучује ко ће сносити трошкове и колико они износе, односно није таксативно навео висину трошкова сваког појединачног вештачења, односно није навео појединачне износе спроведених вештачења. Поред тога, бранилац је истакао да је окривљени обавезан да сноси трошкове на име вештачења телесних повреда насталих код оштећене јер је окривљеном било стављено на терет да је оштећеној ВВ нанео телесну повреду, од ког кривичног дела је тужилац током поступка одустао, па није оправдано да окривљени сноси наведене трошкове у смислу члана 264. став 2. ЗКП. Такође, повређен је закон у погледу одредбе члана 441. став 4. ЗКП у вези члана 264. став 4. ЗКП, сходно којој одредби суд може у одлуци којом решава о трошковима поступка ослободити окривљеног од дужности да накнади у целини или делимично трошкове кривичног поступка ако би њиховим плаћањем било доведено у питање издржавање окривљеног или лица која је он дужан да издржава. Како је окривљени отац троје малолетне деце, без прихода и запослења, без имовине, очигледно је да нема средстава из којих би могао да плати трошкове кривичног поступка на које је обавезан, па је побијаном одлуком доведено у питање његово издржавање.

Изнети наводи, везани за повреду одредаба закона из члана 441. став 4. ЗКП у вези члана 262. став 1. ЗКП, 264. став 1. и 4. ЗКП, истицани су у жалби на првостепену пресуду и били су предмет разматрања Апелационог суда у Новом Саду, који је у овом кривичном поступку поступао у другом степену по жалби изјављеној против првостепене пресуде Основног суда у Зрењанину К 192/20 од 04.01.2024. године. Апелациони суд у Новом Саду као другостепени је ове наводе оценио неоснованим и о томе на страни 12, трећи став другостепене пресуде Кж1 344/24 од 11.06.2024. године изнео разлоге које Врховни суд прихвата као правилне и, у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП, на те разлоге упућује.

У односу на наводе захтева у вези са могућношћу ослобађања окривљеног од обавезе плаћања трошкова, овај суд је имао у виду да је одредбом члана 264. став 4. ЗКП предвиђен само факултативни основ за ослобођење од трошкова кривичног поступка, односно само могућност, а не и обавеза суда да у потпуности или делимично ослободи окривљеног од дужности накнаде трошкова кривичног поступка, уколико су за то испуњени законски услови. Како је окривљени у конкретном случају правноснажном пресудом оглашен кривим и осуђен због предметних кривичних дела,

то је правилном применом члана 264. став 1. ЗКП обавезан да сноси трошкове кривичног поступка.

У односу на наводе браниоца окривљеног из захтева за заштиту законитости у погледу повреде члана 441. став 4. ЗКП у вези члана 264. став 2. ЗКП, Врховни суд налази да су исти неосновани.

Одредбом члана 264. став 2. ЗКП прописано је да лице које је окривљено за више кривичних дела, није дужно да накнади трошкове у погледу дела за које је ослобођено од оптужбе, уколико се ти трошкови могу издвојити из укупних трошкова.

По налажењу овог суда одредбом члана 264. став 2. ЗКП предвиђен само факултативни основ по коме се лице може ослободити дужности да надокнади трошкове кривичног поступка за кривично дело у односу на које је јавни тужилац одустао од оптужбе и то само у ситуацији у којој се трошкови у односу на ово кривично дело могу издвојити, што у конкретном случају није било могуће, како су правилно нашли нижестепени судови у побијаним одлукама, с обзиром да је вођен јединствен поступак за више кривичних дела против истог окривљеног. Коначно, предмет вештачења је механизам и врста телесне повреде која је ушла у опис кривичног дела насиља у породици, за које је окривљени оглашен кривим, па је неосновано и позивање на одредбу члана 264. став 2. ЗКП.

С обзиром на изнето, Врховни суд је нашао да су неосновани наводи захтева браниоца окривљеног којима се указује да је обавезивањем окривљеног да надокнади трошкове кривичног поступка суд учинио повреду закона из члана 441. став 4. ЗКП.

Побијајући по истом законском основу висину трошкова кривичног поступка који је окривљени дужан да плати, те неопходност неуропсихијатријског вештачења које је наложено од стране суда, бранилац полемише са висином досуђених трошкова, на који начин оспорава чињенично стање утврђено првостепеном и потврђено другостепеном пресудом (члан 440. ЗКП).

Бранилац је даље у поднетом захтеву за заштиту законитости указао да је побијаним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, међутим, приликом образлагања означене повреде, наводи да је првостепени суд приликом доношења одлуке о мери безбедности забране даљег узнемиравања малолетног оштећеног ББ и оштећене ВВ из члана 89а КЗ, погрешно утврдио чињенице које су од утицаја за изрицање наведене мере, јер окривљени и оштећена од извршења кривичног дела не живе заједно, те да окривљени није прилазио оштећеној и да је није узнемиравао. Оваквим наводима бранилац, иако нумерички означава повреду одредбе члана 439. тачка 3) ЗКП, суштински пресуду побија због повреде закона из члана 441. став 2. ЗКП.

Поред тога, осталим наводима захтева, бранилац истиче повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП у вези члана 348. став 1. КЗ, али исту образлаже наводима да окривљени није знао за предметно оружје, гасни пиштољ, да је за исто сазнао када је добио оптужницу, те даје сопствено тумачење кривичног дела из члана

348. став 1. КЗ, на који начин бранилац оспорава утврђено чињенично стање у погледу наведеног кривичног дела у смислу члана 440. ЗКП.

Међутим, како повреде одредбе члана 440. ЗКП и 441. став 2. ЗКП, не представљају законске разлоге у оквиру повреда прописаних у члану 485. став 4. ЗКП због којих је подношење захтева за заштиту законитости дозвољено окривљеном преко браниоца, то се Врховни суд у оцену ових навода није упуштао.

Из изнетих разлога, Врховни суд је захтев за заштиту законитости оценио неоснованим и, на основу одредбе члана 491. став 1. и 2. ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар-саветник
Маша Денић, с.р.

Председник већа-судија
Бојана Пауновић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић